

NAU/40450/1/%2310_2018%20Юрківська%203Л.%20%282%29.pdf

Kolisnyk, M. Z. "Oblik vyrobnych zapasiv" [Inventory Accounting]. *Sotsialno-humanitarnyi visnyk*, no. 28 (2019): 99-100.

Krykavskiy, Ye. V. *Lohistychne upravlinnia* [Logistics Management]. Lviv: Natsionalnyi universytet «Lvivska politehnika», 2005.

[Legal Act of Ukraine] (1999). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

[Legal Act of Ukraine] (2012). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text

Maksimova, V. F., and Cherkashyna, T. V. *Bukhhalterskyi oblik u zarubizhnykh krainakh* [Accounting in Foreign Countries]. Odesa: ONEU, 2014.

Moroziuk, N. S., and Diachenko, O. P. "Porivnialni kontseptsii vyznachennia zapasiv v krainakh svitovoi spivdruzhnosti" [Comparative Concepts of Stock Determination in the Countries of the World Community]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnogo ahrotekhnolohichnogo universytetu. Serii «Ekonomichni nauky»*, no. 4 (2014): 271-275. <http://lib.osau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/446/1/199-396-1-SM.pdf>

Myronova, Yu. Yu., Kalinichenko, N. O., and Kryvohuz, A. O. "Oblik zapasiv zhidno natsionalnykh ta mizhnarodnykh standartiv bukhhalterskoho obliku" [Inventory Accounting According to National and International Accounting Standards]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Serii «Ekonomichni nauky»*, vol. 1, no. 21 (2016): 174-177.

Orlova, V. M., and Kokoshvili, D. R. "Suchasnyi stan obliku zapasiv v Ukraini: problemy ta shliakhy vdoskonalennia" [Current Status of Accounting of Inventories in Ukraine: Problems and Ways of Improvement]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 60 (2017): 185-191.

Shatskova, L. P., and Yankovska, O. A. "Bukhhalterskyi oblik zapasiv za natsionalnymi ta mizhnarodnymi standartami: porivnialnyi aspekt" [Inventory Accounting to National and International Standards: Comparative Aspect]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 1/2 (2018): 31-34. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2018_1%282%29_9

Voitsekhova, K. K. "Oblik zapasiv pidpriemstva u systemi yedynoho virtualnogo skladu" [Accounting of Inventories of the Enterprise in the System of a Single Virtual Store]. *Ekonomichni visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, no. 6 (2018): 264-267.

УДК 657.471.65
JEL: H83; L31; M42

МЕТОДИЧНЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ КОМУНАЛЬНИХ НЕКОМЕРЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

©2021 МОМОТ Т. В., ІЛЛЯШЕНКО О. В.

УДК 657.471.65
JEL: H83; L31; M42

Момот Т. В., Ілляшенко О. В. Методичне та організаційне забезпечення внутрішнього аудиту доходів і витрат комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я

Метою статті є систематизація теоретико-методичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій щодо організаційного забезпечення внутрішнього аудиту доходів і витрат на комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я (далі – КНП ОЗ) за сучасних умов господарювання внаслідок реформування системи охорони здоров'я. Розглянуто методику та організацію внутрішнього аудиту доходів і витрат КНП ОЗ. Систематизовано теоретичні та методичні положення. Обґрунтовано необхідність впровадження внутрішнього аудиту доходів і витрат у діяльність КНП ОЗ. Досліджено напрями розвитку внутрішнього аудиту в Україні та інших державах. Надано практичні рекомендації щодо організаційного забезпечення внутрішнього аудиту доходів і витрат на КНП ОЗ. Досліджено об'єкти внутрішнього аудиту доходів і витрат; розглянуто його складові та функції; визначено головні завдання; визначено основні форми організації; обґрунтовано необхідність створення служби внутрішнього аудиту в КНП ОЗ та її ефективне функціонування. Досліджено чинники, що забезпечують результативність внутрішнього аудиту доходів і витрат КНП ОЗ. Визначено показники оцінювання внутрішнього аудиту доходів і витрат КНП ОЗ. Підсумовано, що внутрішній аудит доходів і витрат на КНП ОЗ доцільно визначити як надання незалежних і об'єктивних консультацій та висновків, які спрямовано на виявлення причин порушень та недоліків у фінансово-господарській діяльності, фінансовій і бюджетній звітності цих підприємств, усунення цих недоліків та особливо – попередження їх виникнення. Перспективами подальших досліджень у сфері внутрішнього аудиту КНП ОЗ є формування адаптивної моделі методичного та організаційного забезпечення внутрішнього аудиту за окремими напрямками та об'єктами аудиту.

Ключові слова: внутрішній аудит, методичне забезпечення, організаційне забезпечення, доходи, витрати, некомерційні підприємства, сфера охорони здоров'я.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-249-255>

Бібл.: 15.

Момот Тетяна Валеріївна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: tvmomot@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7397-3565>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1970389/tatiana-v-momot/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57006726600>

Ілляшенко Олена Вікторівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: evi.2017@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2472-6362>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1927381/olena-v-illiasenko/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57204945921>

Momot T. V., Illiashenko O. V. The Methodical and Organizational Provision of Internal Audit of Revenues and Expenses for the Communal Non-Profit Healthcare Enterprises

The article is aimed at systematizing the theoretical and methodical provisions and substantiating practical recommendations for organizational provision of internal audit of revenues and expenses for the communal non-profit healthcare enterprises (hereinafter – CNP HE) under current conditions of management as result of reforming the healthcare system. The methodology and organization of internal audit of revenues and expenses of the CNP HE is considered. The theoretical and methodical provisions are systematized. The necessity of introducing an internal audit of revenues and expenses in the activities of the CNP HE is substantiated. The directions of internal audit development in Ukraine and other countries are studied. Practical recommendations on organizational provision of internal audit of revenues and expenses for the CNP HE are provided. Objects of internal audit of revenues and expenses are explored; its components and functions are considered; the main tasks are defined; the main forms of the organization are identified; the need to establish an internal audit service in the CNP HE and its effective functioning is substantiated. The factors that ensure the effectiveness of internal audit of revenues and expenses of the CNP HE are examined. The indicators for evaluating internal audit of revenues and expenses of the CNP HE are determined. It is summed up that the internal audit of revenues and expenses for the CNP HE should be defined as providing independent and objective consultations and conclusions aimed at identifying the causes of violations and shortcomings in the financial and economic activities, in the financial and budgetary statements of these enterprises, eliminating these shortcomings and especially preventing their occurrence. Prospects for further research in the sphere of internal audit of the CNP HE are formation of an adaptive model of methodical and organizational provision for internal audit according to certain directions and objects of audit.

Keywords: internal audit, methodical provision, organizational provision, revenues, expenses, non-profit enterprises, healthcare.

Bibl.: 15.

Momot Tetiana V. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Financial and Economic Safety, Account and Audit, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: tvmomot@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7397-3565>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1970389/tatiana-v-momot/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57006726600>

Illiashenko Olena V. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Financial and Economic Safety, Account and Audit, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: evi.2017@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2472-6362>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1927381/olena-v-illiashenko/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57204945921>

В умовах всебічного реформування системи охорони здоров'я здійснюється й реформування її закладів шляхом перетворення бюджетних закладів охорони здоров'я в комунальні некомерційні підприємства охорони здоров'я (КНП ОЗ). У результаті цього змінено механізм фінансування підприємств, які надають первинну та вторинну медичну допомогу за принципом «гроші йдуть за пацієнтом», створено Національну службу здоров'я України – єдиного замовника медичних послуг – і впроваджено процес автономізації медичних закладів. У зв'язку з чим перед керівниками КНП ОЗ постає нагальне питання ефективності використання бюджетних і небюджетних коштів, формування доходів і витрат, а також фінансових результатів діяльності цих підприємств. З метою вирішення цих питань виникає необхідність утворення служби внутрішнього аудиту в КНП ОЗ, яка буде проводити внутрішній аудит доходів і витрат цих підприємств з метою надання висновків керівникам для прийняття відповідних управлінських рішень з питань фінансово-господарської діяльності, обліку та звітності.

Науковцями приділяється активна увага дослідженню питань розвитку процесу внутрішнього аудиту доходів і витрат підприємств. Серед них: С. Барановська [1], І. Гайдук [2], Н. Гура [3], І. Колос [4], А. Макаренко [6], С. Петренко [9], М. Шигун [15] та інші.

Незважаючи на велику кількість праць, питання щодо методичного та організаційного забезпечення внутрішнього аудиту доходів і витрат КНП ОЗ, а також утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту потребують детального дослідження та надання практичних пропозицій щодо методично-організаційного забезпечення аудиту доходів та витрат і діяльності структурних підрозділів внутрішнього аудиту.

Метою статті є систематизація теоретико-методичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій щодо організаційного забезпечення внутрішнього аудиту доходів і витрат на КНП ОЗ за сучасних умов господарювання внаслідок реформування системи охорони здоров'я.

Ефективність управління діяльністю підприємства значною мірою залежить від достовірності інформації, отриманої за результатами проведення внутрішнього аудиту. Так, тлумачний словник бухгалтерських термінів визначає поняття «аудит» як перевірку даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки про її достовірність у всіх суттєвих аспектах, відповідність вимогам законів України, положенням (стандартам) бухгалтерського обліку [13]. Роль аудиту, зокрема внутрішнього, у ринкових умовах постійно зростає, адже застосування

механізмів цього виду фінансового контролю дає змогу вирішити багато нагальних питань, пов'язаних із забезпеченням життєдіяльності підприємства, серед них, зокрема, такі: проведення аналізу ефективності діяльності керівництва підприємства; зіставлення витрат з отриманими доходами; розробка механізмів оптимізації діяльності підприємства; здійснення регулярного контролю за витратами.

За чинним законодавством України внутрішній аудит необхідно впроваджувати і в діяльність розпорядників і отримувачів коштів (як з державного, так і з місцевих бюджетів), і в діяльність підприємств. Це сприятиме підвищенню рівня достовірності фінансової та бюджетної звітності, ефективності використання бюджетних і небюджетних коштів, прозорості звітності управлінців різних рівнів, відповідальності очільників закладів за успішність діяльності ввіреної їм установи та використання коштів за призначенням. Чітко організований внутрішній аудит у КНП ОЗ сприятиме підвищенню ефективності керівництва діяльністю підприємств, запобігатиме проявам шахрайства, сприятиме зменшенню кількості бухгалтерських помилок і порушень фінансової дисципліни.

Оскільки внутрішній і зовнішній контроль набуває ваги після завершення господарської операції з обліку витрат, на протипагу йому було б доцільно створити службу, що провадитиме систематичний і планомірний контроль організаційної, управлінської та фінансово-господарської діяльності КНП ОЗ, а саме – внутрішній аудит. Однією зі складових внутрішнього аудиту КНП ОЗ є внутрішній аудит доходів і витрат підприємства.

Отже, внутрішній аудит доходів і витрат на КНП ОЗ доцільно визначити як надання незалежних і об'єктивних консультацій та висновків, які спрямовано на виявлення причин порушень і недоліків у фінансово-господарській діяльності, фінансовій і бюджетній звітності цих підприємств, усунення цих недоліків та особливо – попередження їх виникнення.

Внутрішній аудит доходів і витрат дає змогу керівникові КНП ОЗ досягти поставлених цілей і завдань їх діяльності, використовуючи систематизований і послідовний підхід до оцінки та підвищення ефективності процесів управління ризиками, контролю та корпоративного управління [14].

Підґрунтям для розвитку на КНП ОЗ внутрішнього аудиту служить бюджет організації, особливості фінансово-господарських операцій, кадрова чисельність. Внутрішній аудит, організований за чітким алгоритмом [5] і відповідно до розроблених планів, дасть змогу постійно відстежувати цільове й ефективне використання бюджетних коштів; сприятиме формуванню виваженої оцінки результативності діяльності підприємств на момент проведення аудиту та допоможе у визначенні подальших шляхів їх розвитку [12].

При розробці документів з питань внутрішнього аудиту та відповідних методичних матеріалів, якими необхідно керуватися під час їх складання, КНП ОЗ, як установи державного сектора економіки, мають послуговуватися нормативними документами, що регламентують питання організації та проведення внутрішнього аудиту в установах державного сектора економіки.

Водночас, у п. 6 глави 1 розділу II Стандартів внутрішнього аудиту зазначено, що очільник аудиторського підрозділу під час розробки документів з питань внутрішнього аудиту обов'язково має враховувати особливості діяльності та організаційної структури конкретного підприємства [8].

На теперішній час законодавчо визначено функції підрозділу внутрішнього аудиту в установах державного сектора економіки, зокрема і на КНП ОЗ, а саме:

- 1) здійснення оцінки ефективності діяльності системи внутрішнього контролю; успішності планування та результативності виконання бюджетних програм; рівня виконання та досягнення цілей, передбачених стратегічними та річними планами; ефективності управління керівництва державним і комунальним майном; якості надання адміністративних послуг і здійснення контролюючо-наглядових функцій, обов'язків, передбачених законодавчими актами; рівня збереження активів та інформації; достовірності результатів бухгалтерського обліку та фінансової та бюджетної звітності;
- 2) виконання за вказівкою очільника центрального/територіального органу виконавчої влади чи підприємства, що фінансується з бюджету, аналізу проектів наказів та інших документів щодо використання бюджетних коштів за цільовим призначенням та ефективності такої діяльності;
- 3) планування, організація та виконання внутрішніх аудитів, фіксування їх результатів у відповідній документації, складання звітів, висновків і рекомендацій за отриманими в ході перевірки даними, контроль виконання рекомендацій;
- 4) взаємодія зі структурними підрозділами центрального/територіального органу виконавчої влади, іншими державними органами, підприємствами, установами та організаціями щодо організації та проведення внутрішнього аудиту;
- 5) складання та подання аудиторських звітів керівникам центрального/територіального органу влади та очільнику бюджетного підприємства, надання рекомендацій, що сприятимуть підвищенню ефективності ввіреної йому установи, та інші функції [10].

Варто зазначити, що оцінка якості внутрішнього аудиту здійснюється за рівнем ефективності планування, організації та проведення аудиту, вивчення підрозділом ступеня виконання рекомендацій та їх результативністю, дотриманням фахівців підрозділу вимог стандартів внутрішнього аудиту та інших законодавчих актів щодо їхньої діяльності [10].

За результатами дослідження встановлено, що внутрішній аудит доходів і витрат КНП ОЗ спрямований на реалізацію таких функцій:

- ✦ удосконалення системи керівництва підприємством та оптимізацію внутрішнього контролю;
- ✦ випадків порушення фінансової дисципліни та неефективного використання бюджетних і небюджетних коштів;
- ✦ попередження помилок у діяльності КНП ОЗ;
- ✦ запобігання поширенню неправдивої фінансової та бюджетної звітності;
- ✦ формулювання незалежних висновків і рекомендацій, що сприятимуть зменшенню ризиків у діяльності КНП ОЗ і допоможуть в її оптимізації.

Вивчення напрямів розвитку внутрішнього аудиту в Україні та інших державах дозволяє зробити висновок, що процес формування та розвитку внутрішнього аудиту підтримує керівництво багатьох країн. Така діяльність регламентується умовами ринку конкретної країни та певними національними правилами, що відповідають Міжнародним стандартам професійної практики (МСПП, *International Professional Practices Framework – IPPF*), що розроблені Міжнародним інститутом внутрішніх аудиторів (*International Internal Audit Standards Board – IIASB*) і містять практики, які визнані ефективними на міжнародній арені. МСПП є загальним керівництвом з організації внутрішнього аудиту в державному секторі будь-якої країни [14].

Користуючись термінологією і підходами Стандарту, аудитори різних країн ефективно співпрацюють над виконанням міжнародних угод за умови впровадження в державному секторі внутрішнього аудиту. При цьому структура міжнародного стандарту професійної практики (МСПП) передбачає:

- ✦ обов'язкове керівництво, що складається з трьох компонентів: визначення мети, напрямів, обсягу та змісту внутрішнього аудиту; принципів проведення внутрішнього аудиту, на яких ґрунтується МСПП; характеристики поведінки аудиторів під час проведення аудиту – Кодексу етики;
- ✦ рекомендоване керівництво, три складники якого рекомендують брати за основу для успішного впровадження обов'язкового керівництва: поради із застосування (рекомендації щодо окремих аспектів організації внутрішнього аудиту); додатки (практичні реко-

мендації, опис прийомів і методів здійснення внутрішнього аудиту, алгоритми проведення аудиторських процедур); тлумачення окремих питань, як-от управління ризиками, внутрішній контроль, межі відповідальності внутрішнього аудитора та інші [11].

Враховуючи, що Україна активно інтегрується в міжнародну спільноту, загострюється потреба у прийнятті міжнародних правових документів і стандартів, в узгодженні українського та міжнародного законодавства, у впровадженні світових досягнень у сфері контролю та аудиту на підприємствах, що фінансуються з державного бюджету. До таких міжнародних документів належать Стандарти INTOSAI, розроблені Міжнародною організацією вищих аудиторських установ. Цим документом керуються фінансисти в багатьох країнах світу для розробки власних стандартів і підходів до здійснення аудиторської діяльності та розвитку підприємств. Стандарти INTOSAI розкривають не лише фінансові питання, але й містять також описання причини ризиків усієї діяльності бюджетних підприємств.

Блок INTOSAI GOV 9100 – 9199 присвячено питанням внутрішнього аудиту. Зокрема, у Стандарті 9140 – «Внутрішній аудит: незалежність в публічному секторі» зазначається, що внутрішній аудит публічного сектора є важливим елементом належного державного керівництва, і наголошується на необхідності забезпечення незалежності внутрішнього аудиту. Акцентується увага й на тому, що функція внутрішнього аудиту в державному секторі економіки має бути закріплена на законодавчому рівні, контролюватися вищим керівництвом та особами, які очолюють відповідні сфери діяльності.

У 2006 р. Міжнародне практикуюче професійне товариство з вивчення й обміну досвідом з управління державними фінансами, створене за підтримки Світового банку (PEMPAL) визначило найважливіші чинники, що забезпечують результативність внутрішнього аудиту:

- 1) фінансова та структурна незалежність підрозділів внутрішнього аудиту, підпорядкування виключно керівнику бюджетної установи;
- 2) надання підтримки внутрішньому аудиту аудиторським комітетом і центральним підрозділом з гармонізації (де вони існують);
- 3) усвідомлення керівниками структурних підрозділів важливості внутрішнього аудиту та його переваг для підприємства;
- 4) глибоке розуміння внутрішніми аудиторами сутності діяльності, яку вони здійснюють;
- 5) професіоналізм працівників, що виконують внутрішній аудит;
- 6) висока якість аудиторської роботи;
- 7) достовірне інформування керівника про результати аудиту, надання чітких і кваліфікова-

них порад щодо коригування діяльності установи;

- 8) високий рівень задоволення керівників бюджетних установ або аудиторського комітету діяльністю аудиторського підрозділу.

За таких підходів результат діяльності служби внутрішнього аудиту на КНП ОЗ буде корисним для розпорядника бюджетних і небюджетних коштів і якісно впливатиме на його діяльність.

При цьому, щоб підрозділ внутрішнього аудиту КНП ОЗ працював ефективно, внутрішні аудитори мають володіти такими якостями:

- ✦ бездоганною чесністю;
- ✦ компетентністю та високим рівнем відповідальності;
- ✦ здатністю узгоджувати свою діяльність зі стратегією, цілями та ризиками підприємства;
- ✦ неупередженістю та сумлінним ставленням до службових обов'язків;
- ✦ умінням оцінювати ризики.

Успішність здійснення внутрішнього аудиту на КНП ОЗ доцільно оцінювати за такими показниками:

- ✦ кількість здійснення планових перевірок;
- ✦ кількість наданих керівникові важливих рекомендацій щодо оптимізації діяльності підприємства;
- ✦ відсоток рекомендацій, які було виконано;
- ✦ позитивні результати в роботі підприємства, яких було досягнуто після виконання рекомендацій внутрішнього аудитора;
- ✦ частота запитів замовників послуг, очільників розпорядників бюджетних коштів та керівних установ у службу внутрішнього аудиту;
- ✦ рівень задоволення звернень у підрозділ внутрішнього аудиту.

Для виконання на належному рівні внутрішнього аудиту керівник КНП ОЗ має затвердити внутрішні розпорядчі документи, що регламентуватимуть діяльність підрозділу внутрішнього аудиту. Серед основних положень цього документа такі:

- ✦ надання підрозділу повного та безперешкодного доступу до активів, документів, інформації та баз даних, які стосуються здійснення внутрішнього аудиту;
- ✦ забезпечення підрозділу внутрішнього аудиту організаційної та функціональної незалежності;
- ✦ неприпустимість залучення підрозділу до виконання функцій, не пов'язаних з внутрішнім аудитом;
- ✦ запобігання неправомірному втручання третіх осіб у діяльність внутрішніх аудиторів;
- ✦ добір до підрозділу кадрів, що мають відповідну кваліфікацію, високі професійні й моральні якості;
- ✦ забезпечення систематичного підвищення їх фахового рівня;

- ✦ створення всіх умов для повноцінного виконання працівниками підрозділу внутрішнього аудиту своїх фахових обов'язків, зокрема завдяки підписанню та забезпеченню виконання положень декларації внутрішнього аудиту, своєчасному погодженню планів і підписанню звітів тощо.

При цьому очільник КНП ОЗ для забезпечення діяльності підрозділу внутрішнього аудиту має обов'язково затвердити такі документи:

- ✦ положення про підрозділ внутрішнього аудиту, посадові інструкції його працівників, внутрішні документи з питань проведення внутрішнього аудиту (порядок планування та здійснення внутрішнього аудиту, документування результатів тощо);
- ✦ декларацію внутрішнього аудиту;
- ✦ програму забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.

Керівник підрозділу внутрішнього аудиту має розробляти відповідні розпорядчі документи, враховуючи вимоги зазначених положень і законодавчих документів щодо організації внутрішнього аудиту та його забезпечення. Крім того, він несе відповідальність за те, щоб положення внутрішніх документів із внутрішнього аудиту було прописано відповідно до норм чинного законодавства [7].

Стандартами внутрішнього аудиту передбачено такі основні етапи його проведення:

- 1) підписання керівником підприємства відповідного розпорядчого документа про проведення внутрішнього аудиту;
- 2) визначення очільником відповідного підрозділу складу аудиторської групи;
- 3) планування аудиторського завдання;
- 4) зіставлення зібраних даних із критеріями оцінки, за результатами порівняння – формування висновків і складання аудиторського звіту;
- 5) ознайомлення відповідальних осіб з результатами аудиторського звіту та формулювання своїх коментарів, висновків і рекомендацій щодо шляхів усунення недоліків і порушень;
- 6) ознайомлення керівника підприємства з наданими документами, який, своєю чергою, приймає рішення щодо прийняття або неприйняття аудиторського звіту [8].

Таким чином, головними завданнями внутрішнього аудиту доходів і витрат на КНП ОЗ є:

- ✦ своєчасна достовірна оцінка реального стану справ у діяльності КНП ОЗ;
- ✦ проведення незалежного оцінювання можливих ризиків у діяльності підприємства;
- ✦ моніторинг рівня дотримання облікової політики та напрямів розвитку підприємства;
- ✦ покращення різних чинників його діяльності;
- ✦ складання фінансової та бюджетної звітності;

- ✦ оцінювання якості відображених у конкретних документах прийнятих рішень керівника підприємства тощо.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження доведено, що процес удосконалення методики проведення внутрішнього аудиту доходів і витрат КНП ОЗ відіграє важливу роль у формуванні обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємства. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності КНП ОЗ має особливе місце у формуванні та прийнятті управлінських рішень щодо подальшої діяльності підприємства та забезпечення його ефективної роботи. Обліково-аналітичне забезпечення виступає складовою інформаційного забезпечення управління підприємством і надає можливість вирішувати функціональні завдання, забезпечувати необхідною та достовірною інформацією щодо господарських процесів, інформаційних потоків і взаємозв'язку між ними.

Узагальнюючи результати дослідження, зазначимо, що за умови реорганізації підприємств охорони здоров'я система внутрішнього аудиту доходів і витрат на КНП ОЗ повинна бути не лише науково обґрунтована, а й розглядатись як невід'ємна складова частина успішного розвитку фінансово-господарської діяльності КНП ОЗ. Таким чином, методичне й організаційне забезпечення внутрішнього аудиту доходів і витрат на КНП ОЗ, як система взаємопов'язаних елементів (об'єкта, суб'єкта, предмета, мети, основних завдань, принципів, стандартів, методичного інструментарію), дозволить забезпечити формування ефективної системи внутрішнього аудиту цих підприємств.

Перспективами подальших досліджень у сфері внутрішнього аудиту КНП ОЗ є формування адаптивної моделі методичного та організаційного забезпечення внутрішнього аудиту за окремими напрямками та об'єктами аудиту. ■

ЛІТЕРАТУРА

- Барановська С. П. Обліково-аналітичне забезпечення як невід'ємна складова управління підприємством. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». 2012. № 722. С. 8–11. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12425/1/2_8-11_Vis_722_menegment.pdf
- Гайдук І. С. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства. *Економічний вісник університету*. 2016. Вип. 28/1. С. 33–40.
- Гура Н. О. Неприбуткові організації в Україні: особливості діяльності та класифікація. *Економіка України*. 2012. № 8. С. 23–31.
- Колос І. В. Внутрішній аудит як інструмент підвищення ефективності діяльності підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Серія «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз»*. 2013. Вип. 1. С. 126–140. URL: https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian_editions/Kolos20150521.pdf
- Краснікова Н. Г. Теоретико-методичні засади обліково-аналітичного забезпечення внутрішнього аудиту доходів і витрат комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 3. С. 139–144. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-69-23>
- Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Бескоста Г. М. Організація і методика аудиту: навч.-метод. посіб. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. 190 с.
- Методологічні вказівки з внутрішнього аудиту в державному секторі економіки України. Київ, 2016. URL: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=134083>
- Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту» від 04.10.2011 р. № 1247. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11#Text>
- Петренко С. М. Методологічні підходи до здійснення процесу внутрішнього аудиту. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2011. № 7. С. 37–41.
- Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту» від 28 вересня 2011 р. № 1001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2011-%D0%BF#Text>
- Внутрішній аудит: від теорії до практики. Практичний посібник для розпорядників бюджетних коштів місцевого бюджету. URL: <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/Інформація-для-вебінару.pdf>
- Рябушка Л. Б. Перспективи розвитку внутрішнього аудиту в бюджетній сфері. URL: http://www.rusnauka.com/7_NND_2009/Economics/42784.doc.htm
- Тлумачний словник бухгалтерських та суміжних термінів для студентів напряму 6.030509 облік і аудит та спеціальності 8.0305090 облік і аудит (071 – облік і оподаткування) / Укл. : Г. О. Король, Н. П. Потрус, А. О. Безгодкова. Дніпро: НМетАУ, 2016. 112 с. URL: <https://nmetau.edu.ua/file/tlumachniy-slovnik-2016.pdf>
- Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту (стандарти). Редакція 2017 р. / пер. з англ. URL: <https://na.theiia.org/translations/PublicDocuments/IPPF-Standards-2017-Ukrainian.pdf>
- Шигун М. М., Гаргола Ю. Г. Стан розвитку вітчизняних систем обліку, контролю та управління: експертні оцінки аудиторів-практиків. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Серія «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз»*. 2016. Вип. 1. С. 245–258.

REFERENCES

- Baranovska, S. P. "Oblikovo-analytychne zabezpechennia yak nevidiemna skladova upravlinnia pidpriemstvom" [Accounting and Analytical Support as an Integral Part of Enterprise Management]. *Visnyk Natsionalnoho*

- universytetu «Lvivska politehnika». Seriya «Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku», no. 722 (2012): 8-11. http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12425/1/2_8-11_Vis_722_menegment.pdf
- Haiduk, I. S. "Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva" [Registration-Analytical providing of Management Economic Security of Enterprise]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, no. 28/1 (2016): 33-40.
- Hura, N. O. "Neprybutkovi orhanizatsii v Ukraini: osoblyvosti diialnosti ta klasyfikatsiia" [Non-profit Organizations in Ukraine: Features of Activity and Classification]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 8 (2012): 23-31.
- Kolos, I. V. "Vnutrishnii audyt yak instrument pidvyshchennia efektyvnosti diialnosti pidpriemstva" [The Internal Audit as a Tool to Improve the Efficiency of Enterprise]. *Problemy teorii ta metodologii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu. Seriya «Bukhhalterskyi oblik, kontrol i analiz»*, is. 1 (2013): 126-140. https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian_editions/Kolos20150521.pdf
- Korol, H. O., Potrus, N. P., and Bezhodkova, A. O. "Tlumachnyi slovnyk bukhhalterskykh ta sumizhnykh terminiv dlia studentiv napriamu 6.030509 oblik i audyt ta spetsialnosti 8.0305090; oblik i audyt (071 – oblik i opodatkuвання)" [Explanatory Dictionary of Accounting and Related Terms for Students Majoring in 6.030509 Accounting and Auditing and Specialty 8.0305090; Accounting and Auditing (071 – Accounting and Taxation)]. Dnipro : NMetAU, 2016. <https://nmetau.edu.ua/file/tlumachniy-slovník-2016.pdf>
- Krasnikova, N. H. "Teoretyko-metodychni zasady oblikovo-analitychnoho zabezpechennia vnutrishnyoho audytu dokhodiv i vytrat komunalnykh nekomertsiiynykh pidpriemstv okhorony zdorovia" [Theoretical and Methodological Basis of Accounting and Analytical Provision of Internal Audit of Income and Expenses on Communal Non-Profit Health Enterprises]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, no. 3 (2020): 139-144. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-69-23>
- [Legal Act of Ukraine] (2011). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2011). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2011-%D0%BF#Text>
- "Metodolohichni vkazivky z vnutrishnyoho audytu v derzhavnomu sektori ekonomiky Ukrainy" [Methodological Guidelines for Internal Audit in the Public Sector of the Ukrainian Economy]. Kyiv, 2016. <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=134083>
- "Mizhnarodni standarty profesiinoi praktyky vnutrishnyoho audytu (standarty). Redaktsiia 2017 r." [International Standards of Professional Practice of Internal Audit (Standards). 2017 Edition]. <https://na.theiia.org/translations/PublicDocuments/IPPF-Standards-2017-Ukrainian.pdf>
- Makarenko, A. P., Melikhova, T. O., and Beskosta, H. M. *Orhanizatsiia i metodyka audytu* [Organization and Methods of Audit]. Zaporizhzhia: ZDIA, 2015.
- Petrenko, S. M. "Metodolohichni pidkhody do zdiisnennia protsesu vnutrishnyoho audytu" [Methodological Approaches to the Internal Audit Process]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 7 (2011): 37-41.
- Ryabushka, L. B. "Perspektivy rozvitiya vnutrennego audita v biudzhethnoy sfere" [Prospects for the Development of Internal Audit in the Public Sector]. http://www.rusnauka.com/7_NND_2009/Economics/42784.doc.htm
- Shyhun, M. M., and Harhola, Yu. H. "Stan rozvytku vitchyznianskykh system obliku, kontroliu ta upravlinnia: ekspertni otsinky audytoriv-praktykiv" [The State of Development of Domestic Accounting, Control and Management Systems: Expert Assessments of Practicing Auditors]. *Problemy teorii ta metodologii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu. Seriya «Bukhhalterskyi oblik, kontrol i analiz»*, no. 1 (2016): 245-258.
- "Vnutrishnii audyt: vid teorii do praktyky. Praktychnyi posibnyk dlia rozporiadnykiv biudzhethnykh koshtiv mistsevoho biudzhetu" [Internal Audit: From Theory to Practice. A Practical Guide for Local Budget Managers]. <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/Інформація-для-вебінару.pdf>